

gyaros szöfűzését és a kötet díszes kiállítását, amely, valamint a jól olvasható betűk és aránylag kevés sajtóhiba is, az Egyetemi Nyomdát dicséri. Mindent összefoglalva: alapvető munkát ad *Bartucz* az olvasó kezébe, olyan tudnivalók halmozatát, melynek ismerete nélkül a mai magyar ember műveltsége nem teljes. *A mű beszerzését minden magyar nevelő és iskola számára melegen ajánljuk!*

Dr. Aldobolyi Nagy Miklós.

Darás Gábor: A Ruténföld elszakításának előzményei. (1890—1920), Bp. 1936. 137. 1.80.

Az Erdős Kárpátok kisszámú népe ma a világpolitikai érdeklődés síkján áll. E nép rokonszenvének elnyeréséért folytatott küzdelem azonban nem újkeletű. Az északi ellenség pánszláv propagandájának lelkelten üzelmeit ismerteti Darás Gábor s modern forráskutatói felkészültséggel vezet el bennünket az orosz aknamunka sötét alagútjaiba. A rutén nép történetének harminc legérdekesebb esztendejét beszéli el a könyv. Ez a 30 év a ruténség valamennyi életkérdését a felszínre hozta. Darás Gábor művéből — ezekkel összefüggően — egy rendkívül meggyőző erejű intelem mered felénk: saját népi jövőnk érdekében mielőbb szakítanunk kell a nemzetek közötti kapcsolatok romantikus felfogásával. Az orosz pravoszláv mozgalom letörését sem tudtuk — éppen eredendő érzelmi beállítottságú szemléletünknel fogva — reformterveinkkel (1. szerkönyvrevízió, 2. magyar liturgia, 3. naptárreform, 4. betűreform, 5. szociális reformok . . .) véghezvinni. A rutén kérdés reális vizsgálata nem elégedhetik meg a jelszavak pusztá emlegetésével, hanem e nép és terület mai arculatának történelmi előzményeiből vonja le következtetéseit. A könyv egyébként az egyetlen magyarnyelvű termék, amely Volosin kezdeményezéseit a tudományos történetírás eszközeivel méri le. Tárgyilagosságára és nyelvtudására jellemző, hogy E. Benes (Rec o problému podkarpatoruském, 1934.) és K. Krofta (Podskarpatska Rus a Ceskoslovensko, 1935.), a cseh hivatalos álláspontot kidolgozó, írásait nagyszereűen ismeri. Kárpátalja jelenlegi és az államfordulatot közvetlenül megelőző politikai viszonyait nem ismertetheti e néhány év előtt készült munka, de az akkor még kiforratlan események drámai feszültsége már ott lüktet a sorok mögött. A történelmi nevezetességre emelkedett mármarosai pör húszéves fordulójának emlékezeténél észlelhető különösebben a rutén kérdés mesterien sejtetett jövőképe, amidőn a leghatározottabb módon rámutat arra, hogy „az orosz pravoszlávia Trianon óta is terjed az Erdős-Kárpátok területén s még sok aggodalmat fog okozni a görög-katolikus papságnak.“

Wagner Ferenc.

Dr. Timár Kálmán: Az érsekújvári Tanítóképző Intézet története. (Különlenyomat a kalocsai Róm. Kat. Tanítóképző Intézet 1937—38. évi Értesítőjéből.) 1938. 32. old.

Dr. Timár Kálmán forráskutató munkájának eredményeként teszi közzé jelen értekezését s mintegy felhívja a figyelmet a források felkutatásának nagy jelentőségére.

A mű az érsekújvári és a kalocsai tanítóképző szervezetére vonatkozó adatokat dolgozza fel, azonban röviden áttekintést ad a kir. kat. képzők szervezéséről és átalakulásáról is. Az első magyarországi német—tót-nyelvű tanítóképzőt Pyrker J. László Szepesvárott 1819-ben, az első magyarnyelvű képzőt 1828-ban u. ő. Egerben alapította. Ez a képző két évfolyamú volt. 1835-i országgyűlés sürgeti a magyar-